

Ressurskrevende tjenester

Inge Johannessen

24. november 2025

Vi skaper trygghet

Agenda

- Riksrevisjonens rapport om forvaltningen av tilskuddsordningen for ressurskrevende helse- og omsorgstjenester
- Hva skjer med ordningen fremover
- Hvordan har KomRev NORD løst attestasjonsoppdraget
- Stedlige kontroller fra Helsedirektoratet
- Ressurskrevende 2025
- Attestasjoner

Riksrevisjonens rapport - intervju

Følgende kommuner ble intervjuet:

- Gjøvik
- Halden
- Hamar
- Hammerfest
- Harstad
- Karmøy
- Løten

Syv revisjonsfirma inkl. KomRev NORD ble intervjuet, samt NKRF

Timepris

- For 2023 var terskelverdi: kr 600
- Høyere timepris måtte begrunnes
- Helsedirektoratet har informert Kommunal- og distriktsdepartementet om at timeprisen varierer mye mellom kommunene. Direktoratet antar at denne forskjellen i liten grad reflekterer faktiske forskjeller, men at kommunene benytter ulike beregningsmetoder.
- Den laveste timeprisen som ble utbetalt for ressurskrevende tjenester til én mottaker i 2023, var 117 kroner, mens den høyeste var 1 682 kroner.
- Den gjennomsnittlige timeprisen for ressurskrevende tjenester per tjenestemottaker var 471 kroner.
- Blant alle kommunene som mottok tilskudd i 2023, var den laveste gjennomsnittlige timeprisen 301 kroner, mens den høyeste gjennomsnittlige timeprisen var 840 kroner.
- De fleste kommunene har en gjennomsnittlig timepris mellom 450 og 500 kroner.

Tabell 4 Betydningen av å endre vekting av fagkompetanse

	Faggruppe	Vekting	Gjennomsnittlig timepris	Endring i timepris
Utgangspunkt	høgskole	25 %	507,30 kr	
	fagarbeider	54 %		
	ufaglært	21 %		
Høyere vekting av høgskole	høgskole	30 %	510,47 kr	+3,17 kr
	fagarbeider	49 %		
	ufaglært	21 %		
Høyere vekting av ufaglærte	høgskole	25 %	504,77 kr	−2,53 kr
	fagarbeider	49 %		
	ufaglært	26 %		

Begreper

- **Direkte tjenestetid** Tilskuddsregelverket definerer direkte tjenestetid som tiden der tjenesteyteren er i direkte interaksjon med tjenestemottakeren. Dette blir også omtalt som tid brukt «ansikt til ansikt» (ATA)
- **Direkte lønnsutgifter** Direkte lønnsutgifter er kommunens utgifter til den ansatte som har ytt tjenesten i direkte interaksjon med tjenestemottakeren. Lønnsutgifter til administrasjon, bakvakt o.l. regnes som indirekte og faller utenfor ordningen.

Riksrevisjonens - Overordnede vurdering

Det er **ikke tilfredsstillende**

- at Kommunal- og distriktsdepartementet ikke har sikret at tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene er innrettet i tråd med kravene i reglement for økonomistyring i staten med tilhørende bestemmelser.
- at departementet ikke har fulgt opp svakheter i Helsedirektoratets kontroll og forvaltning av tilskuddsordningen.

Riksrevisjonens konklusjoner

- Kommunal- og distriktsdepartementet har ikke utformet tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i tråd med kravene i reglement for økonomistyring i staten. Beregning av tilskuddsbeløp krever informasjon som kommunene ikke har forutsetninger for å gi.
- Departementet har ikke fulgt opp svakheter i Helsedirektoratets kontroll og forvaltning av tilskuddsordningen.
- Helsedirektoratet har ikke etablert et tilstrekkelig system for kontroll for å forebygge, avdekke og korrigere feil i kommunenes refusjonskrav.
- Direktoratet har ikke gjort nok for å sikre lik praksis og forståelse av regelverket for ordningen.

Riksrevisjonens **anbefalinger** til Kommunal- og distriktsdepartementet

- Sikre at tilskuddsregelverket for toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester er utformet på en hensiktsmessig måte,
 - Sikre at det blir gjennomført tilstrekkelig kontroll av kommunenes refusjonskrav for å avdekke og korrigere feil før tilskuddet utbetales,
 - Utvide og forbedre veiledningen av kommunene og kommunenes revisorer for å sikre at tilskuddsregelverket forstås og praktiseres likt.
-
- Hvor dette ender til slutt er det ingen som vet. Mitt håp er at dette blir kompensert gjennom rammetilskuddet en gang i fremtiden. Men vi ser at Helsedirektoratet har skjerpet sine kontroller, så de jobber nok hardt for å beholde ordningen slik den er i dag. Skal det gjøres endringer her så tror vi at det er politikerne som må på banen.

KomRev NORD

- Vi har en egen spesialistgruppe innenfor ressurskrevende
- Vi går gjennom rundskrivet hvert år og oppdatere vår revisjonsplan som brukes av våre revisorer
- Direktoratet har ikke gjort nok for å sikre lik praksis og forståelse av regelverket for ordningen – dette gjør det utfordrende for oss også
- Jeg har ansvaret for 13 kommuner og mitt team får inn 13 forskjellige beregninger
 - Momentum
 - Sødermann
 - Egenutviklede oppsett i excel som kan være svært kompliserte
 - Lønnsark – budsjett arbeidsplan fra MinVakt

Helsedirektoratets
oppfatning av vår oppfølging
av ressurskrevende tjenester

*Revisor observerer
pleiernes ATA-tid*

Noen utfordringer

- Skifte av personell og system for beregning
- Helse kan være alene med ansvaret for beregningen – kunne med fordel fått hjelp fra økonomi
- Ulik oppfatning av regelverket
- Bruk av premiefond
 - Kommunene fører dette på forskjellige måter
- Pensjonssatsen
- Vedtak – flere vedtak er av typen «inntil 24 timer»
- Gamle vedtak som ikke er oppdatert med dagens situasjon
- Førte utgifter i kravet må stemme mot det som er av utgifter på ansvarene, samt at dere må selv gjøre vurdering om de resterende ressurser er tilstrekkelig til å ivareta de andre beboerne
- Ved bruk av Momentum/Sødermann så er det fortsatt kommunen som er ansvarlig, dere må på selvstendig grunnlag ha en oppfatning om at kravet er realistisk. Kommunen må sørge for at alle data inn for eksempel antall årsverk i turnus stemmer med det som er reelt
- Bekreftelse fra eksterne leverandører med korrekte opplysninger

Stedlige kontroller Helsedirektoratet

- KDD har siden 2022 utvidet mandatet til Helsedirektoratet
 - Identifisere avvik på for høye utbetalinger til kommunene
 - Utbetalt tilskudd tilbake i tid skal korrigeres og tilbakebetales
 - Hensikten er at kommunene får korrigert sine rutiner og får mer korrekte krav fremover
 - Skal bidra til en mer rettferdig fordeling mellom kommuner og økt legitimitet til ordningen
- Kontroll 2023 – 8 kommuner – tilbakebetaling 4,6 mill
 - Her gikk Helsedirektoratet 3 år tilbake i tid
- Funn
 - Vedtak, lønnsutgifter ifbm sykdom, premiefond, oppfølging private leverandører, ledsager ved sykehusinnleggelser
- Kontroll 2024 – 11 kommuner – tilbakebetaling 18,6 mill
 - Her gikk Helsedirektoratet 2 år tilbake i tid
- Funn
 - Vedtak, timeverk rapportert, timepris, lønnsutgifter ifbm sykdom, premiefond, oppfølging private leverandører, ledsager ved sykehusinnleggelser

Toppfinansieringsordning 2025

- Det foreslås å bevilge 14 249,9 millioner kroner.
- Refusjonskrav gjelder påløpte, direkte lønnsutgifter i 2025.
- Innslagspunktet foreslås satt til 1 921 000 kroner. Dette er en økning som svarer til den anslåtte lønnsveksten for 2025 på 4,4 pst., samt konsekvensene av nedvektingen av kriteriet for "personer med utviklingshemming 16 år og over.
- Fratrekk for rammetilskuddets andel for kriteriet "personer med utviklingshemming 16 år og over" er beregnet til 683 000 kroner.
- Ved fratrekk for rammetilskuddets andel for kriteriet psykisk utviklingshemmede, regnes barn født i 2007 eller tidligere som er over 16 år.
- Personer over 67 år omfattes ikke av ordningen. Det kan kun søkes om refusjon for utgifter til personer født i 1958 eller senere.

Tilleggskompensasjon 2025

- Det foreslås en bevilgning på 95,9 mill. kroner.
- Tilleggskompensasjon blir gitt til kommuner med høye utgifter til ressurskrevende tjenester per innbygger som:
 - har færre enn 3 200 innbyggere
 - har gjennomsnittlige skatteinntekter de siste tre årene som er lavere enn 120 pst. av landsgjennomsnittet.
- De kommunene som oppfyller kriterier i de to siste kulepunkter over, får kompensert 80 pst. av utgiftene over en terskelverdi per innbygger. Terskelverdien er anslått til 5 150 kroner per innbygger. Den faktiske terskelverdien vil bli beregnet etter utbetaling av toppfinansieringstilskuddet våren 2026.
- Det ble utbetalt 33,78 mill til åtte KomRev NORD kommuner i 2025.

Attestasjoner

- Vi revidere mange attestasjoner hvert år på alle våre kommuner. Vi har prøvd å påvirke tilsagnsgiver til å øke grensen for når kommunene er pliktig til å få dette revidert av oss før du får utbetalt midler, men her ligger de aller fleste enda på kr 200 000, dette gjelder Statsforvalteren, fylkeskommuner, Helsedirektoratet etc – grensen burde vært økt betraktelig
- For de aller fleste av disse attestasjonene så er mesteparten av det vi godkjenner er lønn ført på prosjektet eller lønn tilordnet prosjektet. Vi lurar jo på om tilsagnsgiver ikke tror kommunene bruker midlene på det som de har søkt om.
- Vi mener at det er unødvendig tidsbruk for kommunen og leverer regnskap til oss, samtidig som de må lage en egen rapportering på dette til tilsagnsgiverne
- Husk å opprette prosjekt når dere får øremerkede midler
- KS foreslår å samle flere tilskudd for inkludering av barn og unge i såkalt programfinansiering – måler er å redusere antall ordninger med lite penger og stor administrativ byrde
- Om den nedsatte kommunekommisjonen ser noe på øremerkede midler vet neste foredragsholder mer om enn meg

Kriteriedata kommunene 2025 - juli

- Ved revisjonsbesøk i en av våre kommuner så hadde kommunen oppdaget feil på «vedlegg 2 – Kriteriedata kommunene 2025 – juli» - som har oversikt over befolkning med mange forskjellige opplysninger om antall barn, uføre etc
- I kolonnen for antall med PU pr 1.1.2024 viste det seg at kommunen hadde fått 18 personer mindre enn det som var rapportert inn og kvittert ut av oss
- Så her håper vi at alle kommuner har en internkontroll som kontrollerer disse kriteriedata slik at kommunen vet at de får korrekt beløp i rammeoverføringen

The background of the slide is a photograph of a wooden lighthouse on a snowy beach at night. The lighthouse is illuminated from within, casting a warm glow. In the background, there are snow-covered mountains and a body of water. The sky is dark, and the aurora borealis is visible as a vibrant green light in the upper right portion of the image.

**TAKK FOR
OPPMERKSOMHETEN**

Vi skaper trygghet